

ACC. N:R M. 13369 : 1-6.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Landskap: *Skåne* Upptecknare: *Frans Mårtensson, Brattelöv*
Härad: *Jämså* Berättare: *" " "*
Socken: *Ö. Nöbbelöv* Berättarens yrke: *f. d. l. antbr.*
Uppteckningsår: *1954* Född år *1877* i *Ö. Nöbbelöv*

Bröllop och bröllops seder. s. 1-6.

Lu F 52.

Skriv endast på denna sida

Luf. 52
1

I gammal tid förekom att den blivande brudgummen själv gick omkring och muntligen inbjöd bröllopsgästerna. Men det förekom också att värd, blivande svärfadern, om han var hemmansägare, lät förste drängen rida omkring med bjudningsbiljetterna. Var det bröllopsstass till kyrkan anlätades någon eller flera spelman att rida före i stassen och utföra musik medan någon av de manliga gästerna ledde hästen. Det kunde förekomma att brudens fader förde bruden in i kyrkan, men i regel förde brudgummen in henne. Det förekom i början på seklet att en spelman vid bröllop stod på ingångstrappan och spelade in gästerna. På ett bondbröllop vid nämnda tid stod en större blåsorkester uppställd på gården och tog emot bröllopsstassen med musik, då den återvände från kyrkan.

1)

Bröllops seder

ACC. N:R M. 13369:2.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2

Vid bröllopsmiddagen brukas att brudens moder,
förd av brudgummens fader, placera sig till
vänster om brudparet, och brudgummens moder,
förd av brudens fader, placera sig till höger om
brudparet. Därefter placeras sig gästerna efter
som de voro nära släkt med brudparet. Ungefär
densamma var ordningen i gammal tid. Var
prästfolket med placerades de längst uppe
bland släkten. I gammal tid förekom mera
brugande än i nuvarande tid. Tärnor och mar-
skalkar förekom inte bland allmogefolket i gam-
mal tid, men numera är det vanligt. Vid bröllops-
måltiden placeras dessa efter näraste släkten.
Till bröllopsmåltiden serveras, sandvich, med
snapps eller någon slags vermouth. Därefter avreda
soppa eller Puljong, med olika slags vin. Därefter
~~kalkon - höns -~~ ~~lamm -~~ eller Därefter fiskrätt av
gädda eller helgglundra, och så, kalkon - kyckling.

Bröllops seder

ACC. NR M. 13369:3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3

Lamm- eller grisstek med snaps och vin. Efter detta serveras efterrätt, som består av glass och så med viner. Vid efterrätten hållas talen, som vanligen öppnas av vigselförrättaren och vanligen fortsätts av brudgummens- eller brudens fader och så av någon eller några av de äldre släktingarna, eller någon av brudens- eller brudgummens kamrater med åtföljande leven.

I gammal tid var bröllopsmåltiden enklare. Landvisch serverades inte, men enklare smörgåsar, fruktsoppor i stället för avreda soppor, och fiskrätt förekom knappast. Som efterrätt serverades mestadels sockerkaka, eller spetskaka till vin. Tal till brudparet hölls endast av vigselförrättaren och några leven utbringades inte.

I gammal tid förekom mycket skjutande vid bröllop, till brudparets ära. Detta bruk är sedan länge bortlagt. I gammal tid kunde bröllopsfester

3)

Bröllops seder

ACC. N:R M. 13369: 4.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

pågå i två till fyra dagar. I ett bondehem började man
ett halvår i förväg, göda något äldre nötkreatur,
som jämte svin och får och andra mindre djur,
slaktades till bröllopsfesten. Men gästerna brukade
föra med sig en del matvaror och viner till
bröllopet. I regel dansades mycket vid bröllopet. Det
dansades slät vals, i vilken de dansande ej sväng-
de avigt om, och denna dansades som regel först,
när den ansågs vara enklast. Som regel skulle
brudens fader, med bruden öppna dansen. Utom
vals dansades polka, rejländare, polska och ka-
drilj. Polskan krävde vighet och skicklighet av
de dansande. Kadriljen var en mycket stäblig
och tilltalande dans, som inte fick förekomma
alltför ofta, ty sådant skulle ansetts som nedvär-
gande av dess värdighet. Det ansågs som en sär-
skild ära att få dansa med bruden, ^{vilket} som tillkom
endast de mera bemärkta ^{manliga} gästerna.

4.

4)

Bröllops seder

ACC. N:R M. 13369:5.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5

Har höit talas om, att samma kronan av bruden, men aldrig sett hur det gick till. Då det var tid för brudparet att lägga sig, skulle de manliga gästerna ta hand om brudgummen och kläda av honom, och de kvinnliga gästerna kläda av bruden. Den som då blev fört avklädd, ansågs få leva långt.

Den nuvarande vita brudklänningen har brukats allmänt sedan 30 à 40 år tillbaka. Förut var det mest vanligt med ljusblå- eller ljusgul brud-dräkt. Här längst ute på österlen äga ännu inte kyrkorna brudkronor. Vanligen är det någon skicklig sömmerska som sytt bruddräkten, som kläder bruden och då samtidigt ordnar kronan med fyra båghalvor konstnärligt omflätade med myrten och någon liten del av stöjan. Både krona och krans tars samtidigt. Krona fick i gammal tid läras endast av mö.
5) Nu har det blivit friare även på detta område.

Bröllops seder

ACC. N:R M. 13369:6.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

6

Att vara i grosser före vigseln ansågs som skamm.
En flicka som fått barn fick möja sig med en
man som inte hade något vidare anseende, så-
vida hon inte var förmögen. Att bruden skulle
ha en peng i skon, betydade att hon skulle kom-
ma att föra rikedom, eller samla rikedom i
sitt nya hem. Någon gång förekom att äreport
restes vid det nya hem, som brudparet skulle
flytta in i. Äreporten restes av umgänges kam-
rater. Om en ungfru blivit i grosser, brukade detta på-
skynda bröllopet. I nuvarande tid brukar en bröl-
lopshögtid börja vid tre tiden på e. m., med vig-
sel i kyrkan och sedan med bröllopsmiddag
på någon restaurang och det hela är över
fram på morrontimmarna. Dagarna innan bröllops-
pet brukar bruden flytta till det nya hemmet utan
några ceremonier. I gammal tid flyttade de ny-
gifta till sitt nya hem dagen efter bröllopsdagarna.